

Τίτλος μαθήματος

ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: **Επιλογής / Ενότητα Τεχνών (ΤΕ)**

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: **ΕΙΡΗΝΗ ΝΑΚΟΥ**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: **ΙΠ1011**

ΜΟΝΑΔΕΣ ECTS: **3,5**

ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ: **6^ο**

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: inakou@uth.gr

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος και περιγραφή του μαθήματος

Το μάθημα βασίζεται στην Θεωρία του Υλικού Πολιτισμού την οποία διασυνδέει με την εκπαιδευτική έρευνα. Εξετάζει τα αντικείμενα ως υλικό πολιτισμό σε σχέση με τις πολύπλευρες διασυνδέσεις τους με τις διαφορετικές κοινωνικές και πολιτισμικές ομάδες, και διαπραγματεύεται το ζήτημα της αξίας και σημασίας που αποκτούν τα αντικείμενα σε σχέση με τα υποκείμενα και τις ομάδες που τα δημιουργούν, τα χρησιμοποιούν, τα αξιολογούν και τα ερμηνεύουν. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σημασία των αντικειμένων σε σχέση με τον χρόνο, τον χώρο, την ηλικία, το πολιτισμικό, κοινωνικό, ιστορικό και πολιτικό περιβάλλον. Ειδικότερα, το μάθημα επικεντρώνεται στη σχέση των παιδιών με τα αντικείμενα και τη σημασία αυτής της σχέσης για την ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών, για την αντιμετώπιση προσωπικών προβλημάτων, όπως η ανασφάλεια, για την αίσθηση του ανήκειν, για τη συγκρότηση του κοινωνικού φύλου κ.ά. Σε αυτό το πλαίσιο, υπογραμμίζεται η σημασία της μελέτης αυτής της σχέσης από την εκπαιδευτική έρευνα, κυρίως αυτή που επικεντρώνεται στις μικρές ηλικίες. Στόχος του μαθήματος είναι η ευαισθητοποίηση των φοιτητριών και φοιτητών ως προς πολύπλευρα ζητήματα που αφορούν την κατανόηση της παιδικής ηλικίας και η εισαγωγή τους σε μεθόδους που διευκολύνουν τη διερεύνηση της παιδικής ηλικίας με βάση τη σχέση των μικρών κυρίως παιδιών με τα αγαπημένα τους αντικείμενα.

Υποχρεώσεις φοιτητριών/τών – Αξιολόγηση

Οι φοιτήτριες και φοιτητές που βρίσκονται σε ανώτερο του 1^{ου} εξαμήνου σπουδών, παράλληλα με την παρακολούθηση των μαθημάτων, καλούνται να εκπονήσουν ομαδικές εργασίες (3 ατόμων) με αντικείμενο την παρατήρηση, διερεύνηση και ερμηνεία της σχέσης μικρών παιδιών, ως ατόμων ή ομάδων, με διαφορετικά οικεία για αυτά αντικείμενα. Όσες εργασίες ολοκληρωθούν, προσαρμοσμένες στα αντίστοιχα επιστημονικά κριτήρια, θεωρούνται απαλλακτικές των εξετάσεων, και η αξιολόγηση των αντίστοιχων φοιτητριών/τών βασίζεται σε αυτές και στην προφορική παρουσίασή τους.

Οι φοιτήτριες και φοιτητές του 1^{ου} εξαμήνου αναλαμβάνουν μικρές εργασίες/ασκήσεις με αντίστοιχο θέμα. Η αξιολόγηση βασίζεται σε γραπτές εξετάσεις, ενώ παράλληλα λαμβάνονται υπ' όψιν η ενεργή συμμετοχή στα μαθήματα και οι αντίστοιχες εργασίες/ασκήσεις.

Διδακτική μεθοδολογία

Διαλέξεις και εργαστηριακά μαθήματα που περιλαμβάνουν παρουσίαση και σχολιασμό της πορείας των φοιτητικών εργασιών και συζήτηση των καίριων ζητημάτων που προκύπτουν από αυτές.

Διδακτέα - εξεταστέα ύλη και βιβλιογραφία του μαθήματος: Ως διδακτέα και εξεταστέα ύλη του μαθήματος θεωρούνται τα περιεχόμενα των διαλέξεων και κείμενα βιβλιογραφίας διαθέσιμα ηλεκτρονικά, καθώς και τα αντίστοιχα συγγράμματα.

Λέξεις κλειδιά: παιδική ηλικία, υλικός πολιτισμός, αντικείμενα, παιχνίδια και φύλο, διαμόρφωση κοινωνικού φύλου

Ενδεικτικό αναλυτικό διάγραμμα του μαθήματος

1^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ενημέρωση – Εισαγωγή

Διάγραμμα και οργάνωση μαθήματος, συμμετοχή και υποχρεώσεις των φοιτητών, αξιολόγηση.

Εισαγωγή στην πολυσημία των αντικειμένων με βάση συζήτηση σχετικά με τις εμπειρίες των ίδιων των φοιτητριών/των.

Βιβλιογραφικές αναφορές:

Παρουσίαση της βασικής βιβλιογραφίας.

2^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Διάλεξη

Εισαγωγή στη Θεωρία του υλικού πολιτισμού και σε ζητήματα εκπαιδευτικής έρευνας.

Συζήτηση για τη θεματολογία και τη μέθοδο των εργασιών.

3^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Διάλεξη

Τυπολογική προσέγγιση των αντικειμένων.

4^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Διάλεξη

Η πολυσημία των αντικειμένων και η δυναμική της ερμηνείας.

5^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Διάλεξη και εργαστηριακό μάθημα

Παιδιά και παιχνίδια: Η περίπτωση της Μπάρμπι.

Παρουσίαση και σχολιασμός φοιτητικών εργασιών προηγούμενων ετών.

Ανάθεση εργασιών και ασκήσεων.

6^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Διάλεξη

Οι κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις των αντικειμένων και της ερμηνείας.

Παιδική ηλικία και αντικείμενα.

7^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Εργαστηριακό μάθημα.

Έλεγχος της πορείας, συζήτηση ερωτημάτων και ζητημάτων σχετικών με τις εργασίες και ασκήσεις.

8^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Διάλεξη

Η πολυσημία των μουσειακών αντικειμένων και η δυναμική της ερμηνείας, με επικέντρωση στους παράγοντες του χώρου και του χρόνου.

9^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Εργαστηριακό μάθημα

Παρουσίαση και σχολιασμός σχετικών εργασιών και κειμένων. Έλεγχος της πορείας, συζήτηση ερωτημάτων και ζητημάτων σχετικών με τις εργασίες και ασκήσεις.

10^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Διάλεξη

Αντικείμενα και συγκρότηση του κοινωνικού φύλου.

Penn, H. (2005). *Understanding early childhood – Issues and controversies*. Berkshire: Open University Press.

11^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Διάλεξη

Αντικείμενα και πολυπολιτισμικές κοινωνίες: Ζητήματα πρόσβασης, απόκλισης και αποκλεισμού.

12^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Μάθημα-επίσκεψη σε επιλεγμένο αστικό χώρο της πόλης του Βόλου. Επεξεργασία του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος με βάση την Θεωρία του Υλικού Πολιτισμού.

13^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Παρουσίαση των φοιτητικών εργασιών. Σχολιασμός, συζήτηση και αξιολόγηση με στόχο την περαιτέρω επεξεργασία βασικών ζητημάτων που εμπλέκονται στο περιεχόμενο του μαθήματος. Ενημέρωση των φοιτητριών/τών για τις εξετάσεις και την εξεταστέα ύλη.

Βασική βιβλιογραφία

Κουζέλης, Γ. (2005). *Ενάντια στα φαινόμενα. Για μια επιστημολογική προσέγγιση της διδακτικής των κοινωνικών επιστημών*. Αθήνα: Νήσος.

Μακρυγιώτη, Δ. (1997). *Παιδική ηλικία*. Αθήνα: Νήσος.

Νάκου, Ει. (2009). Υλικός πολιτισμός, μνήμη και παιδική ηλικία. Στο Νάκου, Ει. (2009), *Μουσεία, ιστορίες και Ιστορία*. Αθήνα: Νήσος, σελ. 139-152.

Νάκου, Ει. (2001). *Μουσεία: Εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός*. Αθήνα: Νήσος, Α' Μέρος.

Παπαδημητρίου, Μ. (2002). *Temporary Autonomous Museum for All: Αυλίζα – Αθήνα*. 25th Bienal de Sao Paulo. Αθήνα, Υπουργείο Πολιτισμού: Εκδόσεις futura.

Pearce, S. (2002). *Μουσεία, αντικείμενα και συλλογές*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Βάνιας.

Vygotsky, L. (1993). *Σκέψη και γλώσσα*. Αθήνα: Γνώση.

Penn, H. (2005). *Understanding early childhood – Issues and controversies*. Berkshire: Open University Press.

Kehily M.-J., Swann, J. (Eds.) (2003). *Children's cultural worlds*. Milton Keynes: The Open University.